

prof. dr hab. Agata Danielak-Kujda
Wydział Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
50-156 Wrocław, plac Polski 3/4
adan@asp.wroc.pl

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej **mgr Kamili Szcześniak** realizowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Bogumiły Jung i promotora pomocniczego ad. dr Magdaleny Grenda w dziedzinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki w przewodzie doktorskim wszczętym na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

W związku z powierzoną mi funkcją recenzenta w przewodzie doktorskim Pani **mgr Kamili Szcześniak** otrzymałam rozprawę doktorską pt. „**Pozawzrokowe funkcje światła**”, streszczenie, portfolio, wykaz dorobku oraz wnioski o wszczęcie doktoratu w wersji drukowanej i cyfrowej.

Ocena dorobku

Mgr Kamila Szcześniak dyplom magisterski obroniła w 2012 roku w Pracowni Designu Inspirującego prowadzonej przez prof. Bogumiłę Jung. Od 2012 roku zatrudniona jest na Wydziale Architektury i Wzornictwa UAP. W latach 2012-2015 była asystentem koordynatora Kierunku Zamawianego „Wzornictwo szansą na sukces” na Wydziale Architektury i Wzornictwa UAP. W roku akademickim 2014/15 pracowała jako laborant w Pracowni Kształtowania Kontekstów Przestrzeni prof. Dariusza Kuźmy w Katedrze Designu na tymże Wydziale.

Ponieważ od zakończenia studiów Pani Kamila Szcześniak prowadzi z sukcesem również działalność projektową z zakresu projektowania wnętrz, grafiki projektowej oraz ilustracji, powierzono jej jako praktykowi odpowiedzialne zadania w uczelni: w latach 2015 -

2018 roku samodzielnie prowadziła na wzornictwie następujące przedmioty: Design sketching - rysunek prezentacyjny - I i II rok, I st. Design sketching dla studentów anglojęzycznych - I rok, II st, Techniki modelowania i makietowania - I rok, I st, Projektowanie wstępne - I rok, I st. Od 2015 roku pracuje na stanowisku asystenta w Pracowni Designu Inspirującego prowadzonej przez prof. Bogumiłę Jung w Katedrze Designu na Wydziale Architektury i Wzornictwa UAP. W trakcie dziesięciu lat pracy na uczelni wielokrotnie była odpowiedzialna za organizację wyjazdów grup studenckich na plenery, targi i konferencje.

Jako projektantka Pani Kamila Szczęśniak spełnia się w dyscyplinie szeroko rozumianego projektowania: od ilustracji, przez komunikację wizualną, projektowanie produktu po architekturę wnętrz. Pomimo, że w portfolio pokazuje równomiernie wszystkie rodzaje swojej działalności to mam wrażenie, że rysunki opatrzone komentarzami trafnie puentującymi rzeczywistość to coś, co ją szczególnie zajmuje. Słusznie zatem zostały te prace zauważone przez media. Wydana i ciesząca się popularnością książka „Nieładnie. Wielka księga fakapu.”, profil Nieładnie w mediach społecznościowych i wiele ilustracji pojawiających się w książkach i przestrzeni publicznej wymownie o tym świadczą.

Wśród różnorodnych realizacji projektowych jest sporo wnętrz mieszkalnych - zaprojektowanych według klarownych zasad, nie przeładowanych szczegółami, ale nie wyróżniających się jakimś autorskim rysem. Podobnie postrzegam zawarte w portfolio przykłady projektów komunikacji wizualnej czy aplikacji - w pełni profesjonalne i chłodne.

Emocje pojawiają się w działaniach eksperymentalnych ze szkłem i ceramiką, a przede wszystkim właśnie w rysunkach ilustracyjnych, którymi jak wynika z portfolio Autorka w ostatnich latach głównie się zajmuje. Szczerość z jaką opowiada „brzydkimi” ilustracjami o życiu sprawia, że kobiety utożsamiają się z nimi i akceptują to jakimi same są. Kamila Szczęśniak jest rozpoznawalną twórczynią właśnie poprzez te rysunki. To osiągnięcie wysokich lotów.

Ocena rozprawy doktorskiej

Temat pracy doktorskiej „Pozawzrokowe funkcje światła” zaskoczył mnie w pierwszym momencie. Mając bowiem tak doskonały, nośny materiał w postaci wypracowanego stylu ilustracji w zakresie projektowania krytycznego - Autorka wraca do „klasyki” projektowania wzorniczego. Postawiona przez nią teza, że modyfikacja parametrów światła, tak aby dopasować jego natężenie, barwę i kąt padania do pory dnia czy indywidualnych potrzeb będzie wspomagać naturalny cykl aktywności człowieka w ciągu dnia jest warta przebadania.

Analizując wpływ światła na ludzi Doktorantka sięga do badań mających na celu zrozumienie jak działa rytm dobowy człowieka i jakie znaczenie dla tego rytmu ma światło. Przytacza aspekty fizjologiczne aby lepiej zrozumieć mechanizmy wpływu światła na organizm ludzki. Tak więc Autorka chce za pomocą światła sztucznego wpływać na rytm

dobowy człowieka. Szybki przegląd od historii po zaawansowane współczesne źródła światła w kolejnym rozdziale daje czytelnikowi obraz możliwości tych ostatnich. Jednak same możliwości bez wiedzy jak głęboko można dzięki światłu czy też oświetleniu wpływać na jakość życia są niewiele warte. Tą wiedzę Autorka zgłębia, aby przyjrzeć się rytmowi okołodobowemu ludzi i potrzebom organizmu, analizuje percepcję światła wraz jego parametrami. Autorka zauważa, że obecnie ludzie najczęściej mają inny rytm pracy i odpoczynku niż ten naturalny - pochodzący z rytmu dnia i nocy oraz światła słonecznego. W zasadzie obecnie większość ludzi właśnie tak funkcjonuje, jednak nie dzieje się to bezkarnie i pojawiają się różne dolegliwości. Punktem odniesienia zatem jest dobrostan istoty ludzkiej, lecz projekt nie ma niwelować zmian w stylu życia ale ma wspomagać odpowiednio dobranym światłem codzienne funkcjonowanie ludzi w różnych sytuacjach i szerokościach geograficznych.

Współczesne źródła światła dają nieograniczoną możliwość kreacji ale tradycyjne pojęcie żarówki jest w nas tak głęboko zakorzenione, że niezwykle trudno się od niego wyzwolić. Autorka ma tego świadomość i formułuje konkretne założenia projektowe dotyczące zmienności temperatury barwowej naśladującej kolorystykę światła dziennego od wschodu do zachodu słońca, podobnie z natężeniem i kątem padania światła oraz odpowiednimi funkcjami sterowania. Daje sobie również swobodę kreowania formy i materiału.

Doktorantka opisuje badania i eksperymenty jakie przeprowadzano w celu zrozumienia cykliczności funkcji życiowych. Pojawia się pojęcie oświetlenia zoptymalizowanego biologicznie, przytacza współczesne badania producentów oświetlenia, które skupione są jednak na oświetleniu w kontekście pracy. Chronobiologia i działanie światła na organizmy żywe, jak Kamila Szcześniak stwierdza, to dziedziny ciągle poznawane i odkrywane. Badania są prowadzone stale przez wiele ośrodków na świecie lecz do tej pory nie powstały normy dotyczące oświetlenia towarzyszącego ludziom poza miejscem pracy i przestrzeniami publicznymi. Regulowanie zegara biologicznego za pomocą odpowiednio dostosowanego oświetlenia, które towarzyszy nam i tak prawie przez cały czas, wydaje się być wypadkową tych badań i możliwości najnowszych technologii oświetleniowych.

Sytuując w tym właśnie obszarze swój projekt Doktorantka określa trzy główne założenia projektowe mówiące o zmiennej temperaturze barwowej, zmiennym natężeniu światła i zmiennym kącie padania światła oraz trzech pozostałych założeniach o sterowaniu, wyborze trybu zaprogramowanego BIO i trybu manualnego oraz dodatkowej funkcji zastosowania LED RGB.

O ile dwa pierwsze główne założenia są łatwe do osiągnięcia za pomocą sterowania, to założenia o zmienności kąta padania światła, skądinąd bardzo frapującego, doktorantka nie wyjaśnia a jedynie sygnalizuje to w swojej pracy. Obracanie korpusu lampy ma służyć uzyskaniu oświetlenia bezpośredniego i pośredniego, więc nie dotyczy to umiejscowienia źródła światła względem człowieka w zależności od pory dnia. Zakłada, że będą to „linearne sekwencje, których fragmenty generują światło” i dalej mówi, że obiekty będą funkcjonować w ciągach. Nie wyjaśnia to jednak jak będzie uzyskany efekt „wędrówki” słońca, aranżacje

z symulacją oświetlenia przestrzeni o danej godzinie tych wątpliwości nie rozwiewają gdyż światło padające przez okno w wizualizacji nie pochodzi z projektowanego systemu. Niemniej jednak wiadomo doskonale, że z łatwością można sterować poszczególnymi sekcjami źródeł światła uzyskując pożądany efekt w zadanym czasie i to Autorka przewiduje. Nie projektuje na tym etapie scenariuszy BIO i w tym zakresie można odczuwać pewien niedosyt.

Kamila Szcześniak opisując w pracy proces projektowy zamieszcza szkice ilustrujące jego etapy, prowadzi nas poprzez swój tok myślenia. Pokazuje kolejne koncepcje, które rozwija, wycofuje się z niektórych z nich, tworzy kolejne aż dociera do takich, które na etapie rysunku wydają się właściwe. Wtedy przystępuje do makietowania i sprawdza założenia. Warte podkreślenia jest, że pokazana jest droga dochodzenia do rozwiązania od szkiców poprzez liczne makiety, weryfikację formy ze względu na materiał, zasilanie i montaż, po modele 3D, doprowadzona jest aż do rysunków złożeniowych i specyfikacji podzespołów - pomimo deklaracji, że projekty stanowią raczej ideę i nie są gotowymi obiektami do wdrożenia.

Można by również polemizować z Autorką na temat doboru materiałów. Chęć unikania plastiku z jednej strony jest zrozumiała, z drugiej zaś użycie drewna nie jest aż tak ekologiczne, gdyż jego zasoby nie odnawiają się przy obecnym tempie zmian klimatu i wylesiania. Kwestia zrównoważonego wykorzystania dostępnych materiałów jest więc znacznie bardziej skomplikowana. Niemniej jednak potrzeba wytworzenia produktu jak najbardziej przyjaznego środowisku jest czytelna.

Podjęta przez panią Kamilę Szcześniak próba wypracowania rozwiązań oświetlenia uwzględniających fizjologię ludzkiego organizmu jest w procesie. Zrozumiałym jest, że na potrzeby pracy doktorskiej projekt został zaprezentowany na pewnym etapie a doprowadzenie go do badań z prototypami pozwoliłoby na kontynuację tej pracy.

KONKLUZJA

Ważnym aspektem pracy doktorskiej mgr. Kamili Szcześniak jest to, że dzięki jej projektowi nie chce „przechrzyć” natury stwarzając dzień zamiast nocy, a próbuje znaleźć rozwiązanie poprawiające jakość sztucznego oświetlenia w zgodzie z fizjologią ludzkiego organizmu. Stawia tezę, „iż postęp w oderwaniu od natury nie wpływa korzystnie na nasz byt i może mieć nieprzewidziane konsekwencje w przyszłości”. To głos w dyskursie o kondycji naszego gatunku.

Osiągnięcia na polu projektowym dowodzą kwalifikacji zawodowych Doktorantki a podejmowane przez nią projekty dają szeroki obraz osobowości o dużym potencjale twórczym.

Oceniając pracę doktorską **pani mgr Kamili Szcześniak** pt. „**Pozawzrokowe funkcje światła**”, wszczętą na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu, stwierdzam, że przygotowana praca jest oryginalnym, autorskim opracowaniem podjętej problematyki i spełnia wymogi art. 13 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dn. 14 marca 2003 roku (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późniejszymi zmianami).

W związku z powyższym wnoszę do Rady Naukowej Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu o nadanie stopnia doktora sztuki pani mgr Kamili Szcześniak w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

prof. Agata Danielak-Kujda